

Sälsriset, Lokhålet och Knästen.

Sälsriset och Lokhålet är de fäbodställen man först träffar på när man passerat Vinberget och följt fäbodstigen via Strandån och i östra sluttningen av Tjärnberget, först kommer man till Lokhålet där det funnits 4 st fäbodvallar tillhörande Orsala. Ytterligare 500m kommer man till Sälsrisets nordöstra buor tillhörande Tyna och Heden och ytterligare 500 m ligger västra berget (Kilberget) som hört till Malmsta och sö. därom ca 500 m östra berget som hört till Orsala. Från första början eller åtminstone i början av 1800 talet var samtliga fäboddar sammanhängande från Lokhålet och till västra berget sö. bergets buor hade ett litet glapp på några 100 m. Ytterligare 2 km efter fäbodstigen når man Olarsbua som betecknas Knästbodarna tillsammans med odlingar ända nere och på andra sidan Årbybäcken eller åtminstone slog mark som har tillhört bla. Borgbyarna och Heden.

Ägarna vid **Lokhålet** vid sekelskiftet.4 st.

Fäktarns, Napens, Gummas Lasses, Skogsfolket.

1. **Napens** som idag ägs av *Gunnel och Ingvar Lockerud dotter till Måns Erik o Anna*
2. **Gummas Lasses** och 3. **Skogsfolkets** är nog väster om **Napens** och **Gummas** men det syns bara rester av husgrunderna.
4. **Fäktarns** finns heller inget kvar men skall ha legat söder om **Gummas Lasses**.

Ägarna vid **Sälsriset** vid sekelskiftet. 18 st.

Bångens, Månsens, Magnuses, Lokens Jubbens, Sant Pers, Lars Ersas, Jantas, Svartens, Knuts, Erkes Olars, Storstens, Ljungens, Bergens, Täppjons, Knôtrens, Sten Täpp Lasses, Gustavs.

1. **Magnuses** och 2. **Månsens** är två stugor i bra skick vid sö berget som är bygda i lika stil väldigt långa och hopbygda med vedbod. **Magnuses** ägs av *Karin Sivertsson dotter till Magnuses Anna, väldigt vacker och välkött vall och även byggingarna i väldigt bra skick.* **Månsens** denna stuga som ligger högst upp ägs av *Gunnel och Ingvar Lockerud, även denna stuga med dithörande byggnader i väldigt bra skick och välkött vall.*
3. **Bångstugan** ägs av *Bång Barbro och Bång Gösta, även denna lång och ihopbyggd med vedbod, stugan i bra skick. Denna stuga har blivit uppbyggd på senare tid då en äldre stuga blivit riven omedelbart norr därom, brunnen vittnar om platsen.*
4. **Jubbstugan** som är ersatt av 3 st. nytimrade stugor på en stor vacker vall ägs av *Gunnar Jordansson boende i Frankrike. Men besöker stugan väldigt ofta och hela sommrarna.*
5. **Svartens stuga** eller Tante är nog den västligaste som idag är i beboeligt skick ägs av *Svart Annas son Bo Sörli från Norge.*
6. **Erkes Olars** kan ha varit *Jont Gottfrids stuga ägs idag av Bertil Andersson(bra stuga)*
7. **Knuts ?** eller *Jontstugan ägs idag av Nicklas Nåsander (bra stuga)*
8. **Bergens ?** eller *Åke Nåsanders stuga ägs idag av Ulla Lytkens (bra stuga)*
9. **Sant Pers ?** eller *Henry Matsson stuga också i bra skick, har varit i bergslagets ägo*
10. **Gustavs eller Berslagsstugan** ägs av *Jonny Karlsson (kusin till Margareta Jonth). vacker och ombonad tomt med väldigt bra byggingar*
11. **Knôtrens** i östra berget finns endast den stugan kvar, är i bra skick ägs av *Rune Halvarsson. (son till Knöter Maja Halvarsson).*
12. **Stentäpp Lasses** låg nog nerom **Knôtrens** mot väst , troligen är stugan flyttad till *Heden.*
13. **Täppjons** är hemflyttad och uppsatt bakom *Täppjons Gretas gård.*
- 14-18 **Lokens o Jantas** låg också troligen nerom **Knôtrens** mot norr medan *Lars Ersas, Storstens* och även *Ljungens* är borta men har troligtvis legat i nv. *Sluttningn.*

Sedan finns 3 stugor efter Norra Sälslandet som betecknas som fritidsstugor den sydligaste ägdes av Bengt Wikström kom sedan i Lennart Bergströms ägo, idag ägs stugan av Göran och Siv Samuelsson från Järna.

Nästa som ligger nära bilvägen ägs av Ingemar Näsell Matssons dotter, stugan kommer från andra sidan vägen vid Matssons i Skansbacken.

Och den tredje som ligger närmast Jubbstugan ägs av Nall Stig, stugan kommer ursprungligen från Sultenberget och ägdes av Gustav Bång.

Ägarna vid **Knäst-lindor** vid sekelskiftet. 6 st.

Kristoffers, Gustavs, Hed Lasses Olars, **Olars**, Bergens Pers, Bergens Isaks

Vid Olarsbua har tills nyligen funnits en fäbod av den gamla typen med väldigt låga dörrar och liten ladugård men har blivit riven på de senaste 10 åren, idag syns rösen och en stensatt källa. Den tillhörde Doppens även om det tvistas om att den skulle ha tillhört Olars Erkês från Tyna. (Häradsdomare Olars Erik Larsson). Kallbergs Sven skall även senare ha varit ägare till Doppens. Det måste i alla fall ha funnits flera fäbodbrukare i Olarsbua Bergens Pers och Isaks läg nere vid Knästfoten på andra sidan Ärbybäcken och kallades för Bergens odling där resterna av timmerhuset syns än i dag resten är utplånade men annars förekom myrslogar alldeles ner mot myren vid Ärbybäcken

Kristoffers, och Hed Lasses Olars måste ha funnits i anslutning till Bergens. Gustavs som var "Gustavs Erkes" lada blev flyttad till Borgheden vid Jont Eriks odling på 20-talet där Jont Lars hade rävfärm och ladan står där än i dag.

Jubbstugan som den såg ut omkr. 1946
Nu ingår 4 stugor och bastu. Ett välskött
fäbodställe av Gunnar Jordansson
På bilden fr v. Jubb Nils o Berta, Bernt o Gösta
Anna o Bång Lars, Jubb Ernst o Magnuses Britta,

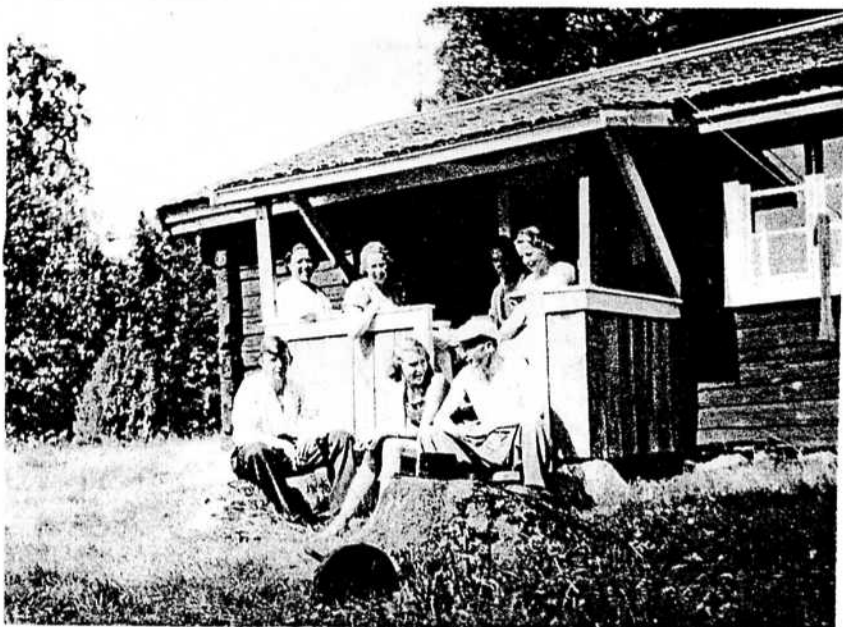
Kort lånat av "Bång" Barbro Olsson.

Fd. **Jont Gottfrids stuga** i västra berget

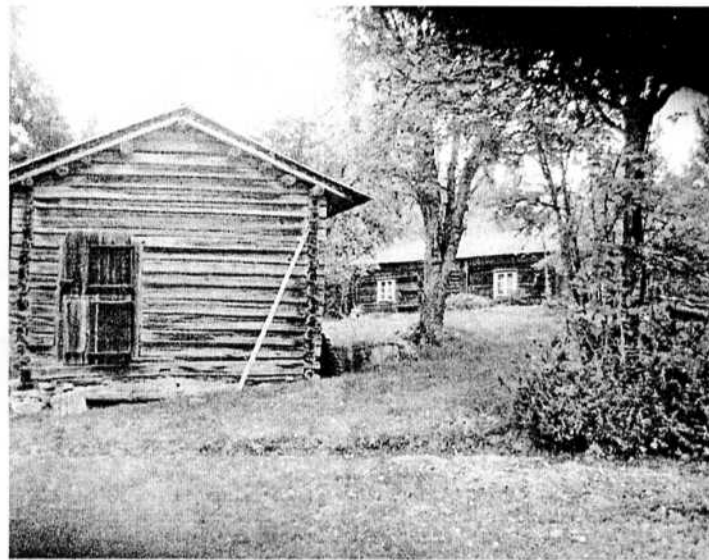
Ägaren nu Bertil Andersson

Kortet taget 1939 fr v..Gottfrid, Kristina Matsson,
Alice Jonts syster, Gun Nyman, Erik Jonth,
Ernst Matsson o Alice Jonth.

Kortet lånat av Niklas Näsander.

Fortsättning nästa sida !

Jontstugan kortet taget 1941
Men folket på kortet har ej identifierats.
Lånat av Niklas Näsander

Från SÖ berget

Magnuses och Månsens stugor som de ser ut i dag och

Bångstugan till vänster omkr. 1945

Stora stugor samtliga med vedbod vidbyggt

Kort lånat av "Bång" Barbro Olsson

Barndomsminnen från Sälriset

Än kan jag höra lieslagen på en gammal fåbodvall,
I går var slipsten dragen, idag det räfsas skall.
Men än är tidig morgon, än sova kor och får,
blott en sakta klang när skällkon mot en morgonfluga sl

Far gick upp och ut i otta när daggén låg frisk och tät,
när det börjar dra mot åtta, att slå är inte så lätt
Ibland det klingar när eggen träffar någon sten,
snart lutas orvet mot väggen, det är frukostdags ren.

Det brinner och sprakar på härden under grytan på trenn
men hur i hela världen ska vi klara den vällingen?
Men unga och ovana händer vispar och rör så gott det g
lyfter grytan ur glödande bränder, snart maten på bordet

Och doften av smultron röda som ligga bland hö och str
det får våra kinder att glöda och försöka fler leta på.
Vi har våra åkerrenar där vi vet att de brukar stå,
och bland källarbackens stenar vi många brukar hitta på.

Och vid foten av äppelträdet med grov och mossig stam
en doft så ljuvlig står det när vi luktgräset plockar fram.
Bland gamla farmors kläder en kvast av detta jämt låg,
den doften än mig gläder när jag kommer den ihåg

Ja, vem kan beskriva dem alla, det är som en doft-symfo
när dom halvvisna ligger där alla med tusen dofter i..
Man tycker nästan man ömmar när man med räfsan tar t
men bort med alla drömmar, det ska ju hässjas i dag.

Nu ska det tas till vara allt som Far slagit ner.
"men var rädda om harvarna bara, det är mycket sten so
Man får inte krafterna spara fast värme och mygg är svår
till kvällen är hässjorna klara, i morgon lika det går.

Magnuses Anna